

Merknader til utkast til forskrift om kvalitetssikring i høyere utdanning og fagskoleutdanning

Kapittel 1. Generelle bestemmelser

Merknad til § 1-1. Virkeområde:

Bestemmelsen fastsetter forskriftens virkeområde. Med begrepet "kvalitetssikring" menes alt som omfatter arbeid med kvalitet i høyere utdanning og fagskoleutdanning innenfor forskriftens tema og omfang. Det gjelder både det som ligger til institusjonene og til NOKUT å påse og føre tilsyn med.

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av tidligere § 1-1 i forhold til hvilke saker etter universitets- og høyskoleloven som skal behandles etter forskriften. I høyere utdanning omfatter forskriften akkreditering av studier og institusjoner, revidering av studier og institusjoner, kvalitetssikringssystem, godskriving og godkjenning av høyere utdanning mv. Forskrift om godkjenning av fagskoler er innlemmet i forskriften, herunder godkjenning av utdanninger og tilbydere etter fagskoleloven § 2. Dette vil si godkjenning av utdanningstilbud og utgivelse av fullmakt til tilbyder til selv å opprette fagskoleutdanninger innen avgrensede fagområder (godkjent tilbyder), krav til system for kvalitetssikring og revisjon av tidligere godkjente tilbud.

Merknad til § 1-2. Vedtaksførhet og flertallskrav:

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere forskrift § 2-1 og forskrift om fagskoler § 1. nr.

Merknad til § 1-3. NOKUTs formål og avgrensning:

Bestemmelsen er ny og i hovedsak en presisering av universitets- og høyskoleloven § 2-1 første og annet ledd.

Det fremgår av bestemmelsen at NOKUT er "utøvende tilsyns- og kontrollmyndighet for høyere utdanning og fagskoleutdanning". Selv om bestemmelsen er ny, er dette en videreføring og en presisering av gjeldende rett, herunder hvilken rolle NOKUT har innenfor høyere utdanning og fagskoleutdanning. Bestemmelsen pålegger ikke NOKUT ytterligere aktivt tilsynsarbeid enn det som ellers fremgår av forskriften.

Mens institusjonene har ansvaret for den faglige kvaliteten ved egen institusjon og har faglige fullmakter avhengig av institusjonskategori, er NOKUT "utøvende tilsyns- og kontrollmyndighet" og har ansvar etter lov og forskrift for å kvalitetssikre og utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning. Tilsynet gjøres dels gjennom forhåndskontroll; utdanningstilbud kan ikke gis uten NOKUTs godkjennelse av tilbud og institusjon, og dels gjennom kontroll av utdanninger som faktisk tilbys, jf. forskriftens kapittel 3.

I begrepet "forvaltningsorgan" ligger det at NOKUT er underlagt departementets alminnelige styringsmyndighet i økonomiske, organisatoriske og administrative forhold. Videre ligger det i begrepet at departementet gjennom instruksjonsmyndighet kan delegerer forvaltningsoppgaver til NOKUT. Begrepet "uavhengig" viser til at NOKUT er uavhengig departementet i sine faglige vurderinger etter lov og forskrift. Departementet kan således ikke overprøve NOKUTs faglige vurderinger og akkrediteringer eller gi NOKUT pålegg i faglige spørsmål ut over det som fastsatt i lov eller med hjemmel i lov.

I bestemmelsens annet ledd fremgår formålet med NOKUTs virksomhet. Bestemmelsen angir dermed også rammene for NOKUTs myndighet overfor institusjonene samtidig som det fremgår at NOKUT, som forvaltningsorgan, også har andre oppgaver enn offentlig myndighetsutøvelse. Formålsbestemmelsen alene pålegger ikke NOKUT spesifiserte oppgaver, men skal være en rettesnor for NOKUTs arbeid og gjennomføring av lovpålagte oppgaver. Det vises for øvrig til Ot.prp. nr. 71 (2008-2009).

Merknad til § 1-4. NOKUTs tilsynsvirksomhet:

Bestemmelsen er ny og presiserer gjeldende rett når det gjelder på hvilke områder og innenfor hvilke rammer NOKUT skal utføre forvaltningsoppgaver, herunder tilsynsoppgaver. Etter bestemmelsen begrenses NOKUTs forvaltningsoppgaver av det som fremgår av lov og forskrift. Dette betyr ikke at departementet, som overordnet organ gjennom instruksjonsmyndighet, ikke kan pålegge NOKUT andre forvaltningsoppgaver enn de som eksplisitt fremgår av lov og forskrift, men da med de begrensninger som følger av at NOKUT er faglig uavhengig av departementet.

Det fremgår videre av bestemmelsen at NOKUTs tilsynsvirksomhet både omfatter kontrollarbeid og bistand til institusjonene i deres utviklingsarbeid. I dette ligger det at NOKUT gjennom tilsynsarbeidsarbeid og de funn som her gjøres, skal bistå institusjonene med å videreutvikle og forbedre kvaliteten. Det vil gjelde overfor den institusjonen NOKUT fører tilsyn med, men også overfor sektoren. Det er viktig at tilsynsaktiviteten og de konkrete tiltak som NOKUT tar i bruk bidrar til å forbedre kvaliteten. Det er opp til NOKUT innenfor rammer fastsatt i lov og forskrift å avgjøre på hvilken måte og med hvilke tiltak utviklingsarbeid knyttet til tilsynsvirksomheten skal legges opp.

Når det gjelder NOKUTs tilsynsfunksjon er den begrenset til å omfatte tilsyn med at institusjonene etterlever fastsatte krav i lov og forskrift. I dette ligger det at NOKUT ikke skal føre tilsyn med individuelle krav den enkelte student eller andre måtte ha til kvalitet i utdanningen eller institusjonenes myndighetsutøvelse. Dette innebærer blant annet at enkeltindivider ikke kan rette krav de måtte ha etter lov og forskrift vedrørende sviktende kvalitet i utdanningen til NOKUT. Klagesaker vedrørende utdanning skal følge de alminnelige klagereglene slik de følger av universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven.

Merknad til § 1-5. NOKUTs utøvelse av forvaltningsmyndighet:

Bestemmelsen er ny og omhandler NOKUTs rolle som forvaltningsorgan med både tilsyns- og utviklingsoppgaver. I tråd med Ot.prp. nr. 71 (2008-2009) må NOKUT klart skille mellom hva som er tilsynsoppgaver og hva som er rendyrkede utviklingsoppgaver. Bestemmelsen er en nærmere presisering av at NOKUT selv må vurdere sin egen rolle og

rolleforståelse i denne sammenheng, herunder ha en organisering og en arbeidsmetode som både sikrer at formålet med NOKUTs arbeid ivaretas og at samfunnet og sektoren har tillit til NOKUT som et uavhengig statlig forvaltningsorgan. Når det gjelder "organisering" siktes det til hvordan NOKUT planlegger og utfører pålagte oppgaver, herunder hvordan NOKUT internt organiserer arbeidet. Med begrepet "arbeidsmetode" siktes det blant annet til hvordan NOKUT opptrer utad, herunder at NOKUT er tydelig på i hvilken sammenheng og hva slags oppgaver og tiltak de utfører.

Merknad til § 1-6. NOKUTs oppgaver:

Bestemmelsen er ny og gir en samlet og utfyllende oversikt over NOKUTs oppgaver i lov og forskrift. Oppramsingen er ikke uttømmende. Departementet kan gjennom instruksjonsmyndighet pålegge NOKUT andre forvaltningsoppgaver enn de som følger av oversikten i § 1-6 med de begrensninger som følger av NOKUTs faglige uavhengighet. Innholdsmessig pålegger bestemmelsen ikke NOKUT nye oppgaver, men beskriver særlig NOKUTs utviklings- og formidlingsoppgaver nærmere. Videre fremgår det at NOKUT skal drive informasjonscenter for godkjenning av høyere utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet føre og vedlikeholde GSU-listen, jf. Ot.prp. nr. 83 (2007-2008) I direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner artikkel 57 er det et krav om at landene skal opprette et kontaktpunkt for direktivet. Dette kontaktpunktet skal bl.a. gi borgere og andre kontaktpunkt opplysninger som er nødvendig vedrørende godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Merknad til § 1-7. NOKUTs utviklingsarbeid:

Bestemmelsen er ny og fastslår at NOKUT skal drive "målrettet utviklingsarbeid" med det formål å bidra til at kvaliteten av høyere utdanningstilbud og fagskoleutdanning i Norge holder et høyt internasjonalt nivå. Bestemmelsen er en utdyping og presisering av universitets- og høyskoleloven § 2-1 femte ledd hvor det fremgår at "NOKUT i sitt arbeid skal søke å bistå institusjonene i deres utviklingsarbeid". Som det fremgår av merknadene til universitets- og høyskoleloven § 2-1 femte ledd i Ot.prp. nr. 71 (2008-2009), omfatter begrepet "utviklingsarbeid" mer enn institusjonens kvalitetsarbeid, herunder utvikling av institusjonelle og akademiske forhold ved institusjonen.

Det er opp til NOKUT å vurdere hva slags "målrettet utviklingsarbeid" det skal drive. Typiske utviklingstiltak vil for eksempel være rådgivning der institusjonene henvender seg til NOKUT, generell rådgivning til sektoren på bakgrunn av funn vedrørende kvalitetsutvikling, seminarer, work shops mv. Det er hensiktsmessig at NOKUT anvender informasjon NOKUT selv besitter, samt innhenter informasjon fra sektoren eller andre der det anses som tjenlig i arbeidet med utvikling. I vurderingen bør det ses hen til hvilke utviklingstiltak som vil være best egnet for å nå ønsket mål, hva som er formålstjenlig formidlingsform, kostnad og effekt av valg av utviklingstiltak, samt hvilke utviklingstiltak som vil nå og ha nytte for flest mulig. Formålet med NOKUTs utviklingsarbeid er at dette arbeidet skal bidra til å øke kvaliteten på utdanningen som tilbys i universitets- og høyskolesektoren og i fagskolesektoren.

Bestemmelsen må ses i sammenheng med formålet med NOKUTs virksomhet slik det fremgår av universitets- og høyskoleloven § 2-1 annet ledd og forskriftens § 1-3, herunder å bidra til økt kvalitet av utdanningen slik at kvaliteten av høyere utdanningstilbud og fagskoleutdanning i Norge holder et høyt internasjonalt nivå.

Merknad til § 1-8. NOKUTs virkemidler:

Bestemmelsen er ny og presiserer universitets- og høyskoleloven § 2-1 fjerde ledd hvor NOKUT gis en særskilt hjemmel til å benytte andre virkemidler og gjennomføre andre tiltak enn de som fremgår av lov og forskrift. Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende rett, da NOKUT før endring av § 2-1 i universitets- og høyskoleloven (Ot.prp. nr. 71 (2008-2009)) og i tidligere forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning reelt sett hadde myndighet til å benytte seg av andre virkemidler selv om dette ikke fremgikk eksplisitt av lov og forskrift.

Som det fremgår av merknaden til universitets- og høyskoleloven § 2-1 fjerde ledd i Ot.prp. nr. 71 (2008-2009) vil dette "... være særlig andre, mindre omfattende, inngripende og ressurskrevende tiltak enn de som fremgår av bestemmelsens tredje ledd.". I mange tilfeller kan formålet med NOKUTs virksomhet realiseres uten at man behøver å gjennomføre en bredt anlagt revisjon. Hensynet til best mulig ressursbruk tilsier da at slike ressurskrevende og omfattende tiltak ikke bør gjennomføres der målsettingen, kontroll med at de tilbud som gis tilfredsstillende lovsatte kvalitetskrav, kan nås med mindre ressurskrevende tiltak.

Dersom NOKUT eksempelvis oppdager eller mistenker kvalitetssvikt ved en utdanning vil "andre tiltak" etter bestemmelsen for eksempel være å igangsette undersøkelser, som ikke kan karakteriseres som evalueringer eller revideringer, ved enkelte av institusjonene eller av enkelte studier, be institusjonen om en nærmere redegjørelse i enkeltsaker, gi institusjonen en frist til å utbedre og rette opp eventuelle mangelfulle forhold, samt gå i nærmere dialog med institusjonene for å kartlegge og finne tiltak for å rette opp mangelfulle forhold. NOKUT kan også med hjemmel i bestemmelsen ta stikkprøver for å undersøke kvaliteten av utdanningen.

Det er opp til NOKUT å vurdere hvilke "andre tiltak" de ønsker å benytte, og departementet legger til grunn at NOKUT i sin vurdering særlig vil se hen til hva slags type tiltak som er best egnet for å nå ønsket mål både ut fra en vurdering av tiltakets effektivitet og den kostnaden et slikt tiltak vil innebære både for institusjonen og NOKUT. Det er særskilt viktig at man ser sammenhengen i NOKUTs virkemidler og at NOKUT anvender dem aktivt i sitt forvaltningsarbeid.

Bestemmelsen gir NOKUT et bredt spekter av virkemidler i sitt arbeid med å føre tilsyn med kvaliteten av utdanningen, samt å bidra til å stimulere til økt kvalitet av utdanningen ved institusjonen. Vilkåret for å igangsette andre tiltak er at virkemidlene er i tråd med formålet med NOKUTs virksomhet, jf. universitets- og høyskoleloven § 2-1 første ledd og forskriftens § 1-3.

Merknad § 1-9 Oppnevning av sakkyndige:

Bestemmelsen er i hovedsak en sammenslåing av forskriftens § 1-3 og forskrift om fagskoler § 3, herunder en videreføring av gjeldende rett.

Det fremgår av bestemmelsen annet ledd at NOKUT fastsetter kriterier for de sakkyndiges kompetanse og for oppnevning av disse, samt de sakkyndiges mandat. I forhold til evalueringer innen høyere utdanning er dette en forenkling av tidligere forskrift § 1-3 annet ledd, da det ikke lenger kreves at de sakkyndige skal kunnskap innenfor spesifikke områder. Siden utdanningstilbudene vil ha svært ulik karakter, vil det variere hva som er relevant kompetanse. Bestemmelsen setter derfor ingen generelle eller overordnede krav til kompetanse. For å sikre legitimitet i vurderingen bør oppnevning av sakkyndige skje etter dialog med berørte parter og fagmiljøet. Det er således opp til NOKUT å vurdere hva slags kompetanse de sakkyndige skal ha i de ulike evalueringene, herunder ligger denne vurderingen under NOKUTs faglige frihet. Der det er påkrevet forutsettes det at NOKUT velger sakkyndige som er kjent med internasjonale standarder og retningslinjer for akkreditering og kvalitetssikringsarbeid.

Det fremgår videre av annet ledd at NOKUT fastsettes nærmere bestemmelser vedrørende saksbehandlingen. Nærmere saksbehandlingsregler i forhold til de sakkyndige evalueringene fremgikk av tidligere § 1-4 første ledd. Etter bestemmelsens første ledd er det opp til NOKUT å fastsette når de sakkyndige skal avgi rapport som nevnt i § 1-9 første ledd, hvor lang tid frist institusjonen har til å uttale seg mv.

Merknad § 1-10. Forholdet til forvaltningsloven:

Bestemmelsene er en videreføring av tidligere forskrift § 4 slått sammen med forskrift om fagskoler § 3 og omhandler forholdet til forvaltningsloven.

Merknad § 1-11. Tilrettelegging og informasjon:

Bestemmelsen er ny og bestemmelsens første ledd pålegger institusjonene "å legge forholdene til rette for at NOKUT skal kunne foreta oppgaver som følger av lov og forskrift." I dette ligger det for eksempel at dersom NOKUT trenger bistand fra institusjonene til å gjennomføre pålagte oppgaver, skal institusjonen bistå NOKUT i arbeidet og legge forholdene til rette der dette er nødvendig. For eksempel vil det være aktuelt med bistand fra institusjonene ved undersøkelser, og da også undersøkelser som ikke karakteriseres som evalueringer etter lov og forskrift.

Bestemmelsens annet ledd gir NOKUT en særskilt hjemmel til "å kreve påkrevde og relevante opplysninger, redegjørelser og foreta undersøkelser for å gjennomføre tilsyns- og kontrolloppgaver som følger av lov og forskrift." For at NOKUT skal kunne gjennomføre tilsyns- og kontrolloppgaver fastsatt i lov og forskrift, er NOKUT avhengig av informasjon fra institusjonene. NOKUT kan etter bestemmelsen kun kreve "påkrevde og relevante opplysninger, redegjørelser...". Det er NOKUT selv som må foreta vurderingen av hva slags opplysninger og redegjørelser som anses som "påkrevde og relevante". Begrepet "undersøkelser" vil kunne være stikkprøver som NOKUT finner som tjenlig for nærmere å undersøke utdanningskvaliteten. Eksempelvis må institusjonen etter denne bestemmelsen

bistå NOKUT dersom det er nødvendig for at NOKUT skal kunne gjennomføre en stikkprøve, samt gi NOKUT nødvendig informasjon.

Når det gjelder institusjonenes bistand, herunder fremskaffelse av informasjon etter bestemmelsen, må NOKUT vurdere nytten av bistanden og opplysningene i eget arbeid opp mot den belastning det er for den aktuelle institusjon å yte bistand, fremskaffe de aktuelle opplysningene mv.

Kapittel 2. Kvalitetssikringssystem for institusjoner som tilbyr høyere utdanning

Merknad til § 2-1. Krav til kvalitetssikringssystem:

Bestemmelsene er en videreføring av tidligere forskrift § 2-1.

I annet ledd er det presisert at kvalitetssikringssystemet ikke bare skal sikre, men også bidra til å utvikle, kvaliteten i utdanningen. I tillegg er praksisopplæring spesifisert som en del av utdanningsløpet som også skal omfattes av kvalitetssikringssystemet. Dette vil gjelde utdanning hvor praksisopplæring gis og er en oppfølging av St.meld. nr. 11 (2008-2009) Læreren Rollen og utdanningen. For å synliggjøre betydningen av kvalitetssikring også av den delen av utdanningen som foregår "utenfor" utdanningsinstitusjonen, blir dette særskilt omtalt i bestemmelsen. Det er videre fastsatt at kvalitetssikringssystemet skal omfatte "utdanningens relevans for arbeidslivet". Dette for å se hen til at statlig finansiert utdanning må være relevant for senere arbeidsliv, jf. St.meld. 44 (2008-2009) Utdanningslinja.

Kvalitetssikringssystemet skal omfatte vesentlige forhold som har betydning for utdanningskvalitet og studentenes kvalifikasjoner etter endt utdanning. I dette inngår blant annet rutiner for studentevaluering av undervisningen, selvevaluering og institusjonens oppfølging av evalueringer, dokumentasjon av institusjonens arbeid med læringsmiljøet, samt rutiner for kvalitetssikring av nye studier.

Merknad til § 2-2. Evaluering av institusjonenes system for kvalitetssikring:

Bestemmelsene er i hovedsak en videreføring av tidligere forskrift § 2-2. NOKUT har fått større myndighet til å fastsette hva evalueringen skal omfatte, men evalueringene må skje i henhold til internasjonale standarder og praksis. Det fastholdes at evalueringer skal skje minimum hvert sjette år. Dette er ikke til hinder for at NOKUT kan bestemme at det skal gjennomføres mindre omfattende evalueringer med større hyppighet.

Etter tidligere forskrift § 2-2 skulle institusjonene gis en frist på seks måneder på å rette opp vesentlige mangler ved kvalitetssystemet. NOKUT har nå fått myndighet til å fastsette en rimelig frist inntil seks måneder.

Merknad til § 2-3. Tilbaketrekking av rett til å søke om akkreditering av studier og myndighet til å etablere studier:

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere forskrift § 3-2.

Kapittel 3. Akkreditering av studier og institusjoner i høyere utdanning

Merknad til § 3-1. Akkreditering av studier:

Bestemmelsene er en videreføring av tidligere forskrift § 3-1 med enkelte justeringer.

Tidligere skulle vesentlige endringer i studier som er akkreditert av NOKUT, forelegges NOKUT. Etter denne bestemmelsens sjette ledd er det NOKUT som skal avgjøre hvilke endringer som skal forelegges NOKUT. Det vil således være opp til NOKUT å trekke opp de nærmere grenser for hvilke endringer som vil være av en slik karakter. Her må det også tas hensyn til at flere mindre endringer over tid kan bli relativt omfattende. For øvrig kan NOKUT på fritt grunnlag iverksette evaluering av tidligere akkrediterte/etablerte studier, jf. § 3-4.

Merknad til § 3-2. Akkreditering av institusjoner:

Bestemmelsene viderefører tidligere forskrift § 3-2 med enkelte språklige justeringer.

Merknad til § 3-3. Standarder for akkreditering av institusjoner:

Bestemmelsene er en videreføring av tidligere forskrift § 3-3 med enkelte språklige justeringer.

Det er gjort en endring i første, annet og tredje ledd bokstav b ved at tidligere bokstav g om at institusjoner skal ha et tilfredsstillende fagbibliotek er innlemmet i bokstav b, og endret til "bibliotek". Med «tilfredsstillende» menes at biblioteket og bibliotekjennestene skal være tilpasset institusjonens virksomhet. I Ot.prp.nr.79 (2003-2004) vises det til at mange høyskoler har store forskningsbibliotek som gir viktige bidrag i det nasjonale biblioteksamarbeidet, jf. kapittel 3.5.4. Det er således i universitets- og høyskoleloven lagt til grunn at det ikke skal oppstilles et nasjonalt ansvar for enkelte institusjoner for å bygge opp, drive og vedlikeholde forskningsbibliotek, men at departementet kan gi enkelte institusjoner et særskilt nasjonalt ansvar på dette området, jf. lov om universiteter og høyskoler § 1-4 tredje ledd.

Med uttrykket "selvstendig" rett til å tildele en grad siktes det til at institusjonen må være akkreditert for å tildele den aktuelle graden. Der institusjoner gir en grad i samarbeid med andre (fellesgrader), og flere institusjoner er akkreditert for å tildele den aktuelle graden, vil disse institusjonene ha en "selvstendig" rett til å tildele graden. Institusjoner som bidrar faglig inn i et samarbeid gjennom en fellesgrad uten å ha fått akkreditering for å tildele hele graden, har ikke en slik selvstendig rett.

Merknad til § 3-4. Revidering av akkrediterte studier:

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av tidligere forskrift § 3-4 med enkelte justeringer.

Bestemmelsens første ledd fastsetter at NOKUT på fritt grunnlag kan revidere akkrediterte studier og at revideringen skal baseres på en evaluering foretatt av sakkyndige, jf. § 1-9. NOKUTs virkemidler må ses i sammenheng, og en revidering, hvor ytterste konsekvens er at institusjonen mister retten til å tilby et studium eller mister institusjonsakkrediteringen etter forskriftens § 3-5, er det mest inngripende virkemiddelet NOKUT har. Etter bestemmelsen kan NOKUT "på fritt grunnlag" revidere akkrediterte studier, noe som innebærer at NOKUT når som helst kan sette i gang en revideringsprosess. Likevel bør NOKUT i praksis vurdere å ta i bruk mindre inngripende virkemidler før en eventuell settes i gang. Eksempler på slike virkemidler kan være at NOKUT utreder og vurderer situasjonen nærmere, ber institusjonene om en nærmere redegjørelse, går i dialog med institusjonen for å finne egnede tiltak for å rette opp i mangelfulle forhold mv. En full revideringsprosess vil være aktuell dersom kvalitetssvikten ikke blir utbedret ved bruk av andre virkemidler, jf. forskriftens § 1-8 om NOKUTs virkemidler.

Utgangspunktet er, som tidligere, at NOKUT i revideringen skal legge til grunn de standarder og kriterier som lå til grunn for akkrediteringen, selv om dette ikke lenger eksplisitt fremgår av bestemmelsen. Dersom NOKUT utarbeider nye eller endrer eksisterende standarder og kriterier, må institusjonen i løpet av en overgangsperiode tilpasse seg de nye kriteriene og standardene. Det legges til grunn at NOKUT utarbeider overgangsordninger, slik at institusjonene gis en rimelig frist til å tilpasse seg nye kriterier og standarder.

Bestemmelsens annet ledd er i hovedsak en videreføring av tidligere § 3-4 annet ledd. Når det gjelder frist for å utbedre manglene er det nytt at NOKUT skal gi institusjonen en "rimelig frist på inntil 2 år til å iverksette tiltak". NOKUT må vurdere hva som vil være "en rimelig frist" i hvert enkelt tilfelle. I denne vurderingen bør NOKUT se hen til arten av mangelen eller kvalitetssvikten, hva slags tiltak som er hensiktsmessig å sette inn, samt innenfor hvilket tidsrom det er rimelig at institusjonen skal kunne sette inn tiltak.

Konsekvensen av et vedtak fra NOKUT om at et studium ikke lenger tilfredsstiller kravene til akkreditering, er at institusjonens eksamensrett for studiet opphører. I dette ligger det også, som etter tidligere bestemmelse, at institusjonen ikke kan ta opp flere studenter til studiet. Se bestemmelsens tredje ledd.

Det fremgår at institusjonen skal iverksette tiltak som gjør det mulig for studentene å fullføre studiet. Tiltakene skal godkjennes av NOKUT. Bestemmelsene er noe omarbeidet i forhold til forskrift § 3-4 tredje ledd. Det er blant annet ikke nærmere spesifisert hvilke tiltak institusjonen skal sette inn overfor studentene dersom akkrediteringen av studiet er trukket tilbake. Typiske tiltak vil være at det inngås et samarbeid med en annen institusjon, slik at studentene får gjennomført studiet og avlagt eksamen. Institusjonens øvrige studier og eventuelle faglige fullmakter etter lov om universiteter og høyskoler § 3-3 berøres ikke av en revidering av studiet.

For å kunne tilby det samme studiet igjen, må institusjonen søke NOKUT om akkreditering. Dette gjelder for samtlige institusjoner, også de som har myndighet til selv å opprette det aktuelle studiet. Hvis NOKUT trekker tilbake akkrediteringen av et studium, må institusjonen sette inn de nødvendige tiltak dersom studiet igjen skal bli akkreditert. NOKUT kan i særskilte tilfeller fastsette at nye søknader om akkreditering ikke kan fremmes før utløpet av en tidsperiode på inntil 2 år, jf. § 3-6 annet ledd, som i hovedsak er en videreføring av §§ 3-4 fjerde ledd og 3-5 fjerde ledd. Adgangen til å fastsette en karenstid på inntil 2 år før ny søknad om akkreditering av studiet kan fremmes, er begrunnet i et ønske om å unngå at den videre utviklingen av det aktuelle studiet skal bli preget av hastverk og manglende kvalitetssikring ved institusjonen. Det er NOKUT som må vurdere om det er nødvendig med en karenstid, og i så fall hvor lang den bør være.

Merknad til § 3-5. Revidering av akkrediterte institusjoner:

Bestemmelsen viderefører i hovedsak tidligere forskrift § 3-5, men er forkortet på enkelte punkter. Se for øvrig merknader til § 3-4.

Når det gjelder første ledd om revidering av institusjonsakkreditering er å anse som NOKUTs mest inngripende virkemiddel og må ses i sammenheng med NOKUTs brede virkemiddelspekter, jf. forskriftens § 1-8. Se forøvrig merknader til § 3-4 første ledd vedrørende NOKUTs bruk av virkemidler og hvilke standarder og kriterier som skal legges til grunn for revideringen.

Til annet ledd må det ses hen til merknader til § 3-4 annet ledd når det gjelder hva som ligger i vurderingen av "rimelig frist".

Det fremgår at tredje ledd at NOKUTs vedtak om å trekke tilbake akkrediteringen skal oversendes departementet. Bestemmelsen henviser til universitets- og høyskoleloven §§ 3-3 og 1-2 første og annet ledd. Her følger det at det er departementet og Kongen som trekker tilbake institusjonsakkrediteringen, slik at institusjonens faglige fullmakter etter lov om universiteter og høyskoler § 3-3 første og annet ledd bortfaller. Etter universitets- og høyskoleloven § 1-2 annet ledd avgjør Kongen, på grunnlag av en faglig vurdering fra NOKUT, hvilken kategori den enkelte institusjon tilhører. NOKUTs vedtak om at en institusjon ikke lenger oppfyller kravene til akkreditering i en gitt kategori, skal derfor oversendes departementet for videre oppfølging.

Merknad til § 3-6. Søknader om akkreditering:

Første ledd er i hovedsak en videreføring av tidligere forskrift § 1-4 og det fremgår at NOKUT utarbeider retningslinjer for utformingen og behandlingen av søknader om akkreditering av studier og institusjoner etter §§ 3-1 og 3-2. Annet punkt om at NOKUT av hensyn til effektivisering av saksbehandlingen kan fastsette søknadsfrister, er ny. Den gir NOKUT hjemmel til både å fastsette søknadsfrist for akkreditering av institusjoner og av studier. Hensikten med bestemmelsen er å effektivisere saksbehandlingen hos NOKUT. NOKUT må behandle alle innkomne søknader innen ny søknadsfrist inntreffer. Spørsmålet om antall søknadsfrister per år må vurderes i lys av ønsket om å effektivisere arbeidet med behandling av søknader om akkreditering.

Annet ledd er en justert videreføring av tidligere forskrift §§ 1-4 annet ledd annet punktum, 3-4 fjerde ledd og 3-5 fjerde ledd. Bestemmelsen fastsetter at NOKUT kan fastsette at "nye" søknader om akkreditering ikke kan fremmes før etter en tidsperiode på inntil 2 år. Dette vil både gjelde søknader om "førstegangsakkreditering" som NOKUT tidligere har behandlet og avslått og søknader om akkreditering etter en revidering. For søknader etter revidering vil bestemmelsen være aktuell for samtlige institusjoner, også de som har fullmakt til å opprette studier selv. Disse må søke NOKUT om akkreditering etter § 3-4, dersom akkrediteringen av et studium er trukket tilbake. NOKUT skal i tråd med forvaltningsrettslige prinsipper veilede institusjonene i arbeidet med utforming av søknader. Karenstid for søknad om akkreditering etter revidering, vil typisk være aktuelt der institusjonen må ha tid til å sette inn de nødvendige tiltak dersom studiet igjen skal bli akkreditert. Det er i denne sammenhengen viktig å unngå at den videre utviklingen av det aktuelle studiet blir preget av hastverk og manglende kvalitetssikring ved institusjonen.

NOKUT må foreta en helhetsvurdering av spørsmålet om det er behov for en karenstid. Her vil spørsmålet om det dreier seg om en søknad om "førstegangsakkreditering" eller akkreditering etter revidering står sentralt. Bruk av karenstid kan bare begrunnes i forhold ved institusjonen.

Kapittel 4 Fellesgrader i høyere utdanning

Bestemmelsene om fellesgrader er en videreføring av tidligere bestemmelser i kapittel 4.

Kapittel 5. Fagskoleutdanning

Forskrift om fagskoler er i sin helhet innlemmet i forskrift om kvalitetssikring i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Kapittel 5 om fagskoler er en videreføring av forskrift om fagskoler §§ 5 til 9. De resterende bestemmelsene i fagskoleforskriften er inntatt i henholdsvis denne forskrifts kapittel 1 og 7.

Kapittel 6. Godkjenning av annen høyere utdanning

Merknad til § 6-1. Generell godkjenning som likestilt med norsk høyere utdanning:

Bestemmelsene viderefører tidligere forskrift § 5-1.

Merknad til § 6-2. Institusjonenes godkjenning av utenlandsk utdanning:

Bestemmelsen er en justert videreføring av tidligere forskrift § 5-2 med nytt annet og tredje ledd.

Annet ledd er ny og fastslår at NOKUT skal legge til rette for en samordnet nasjonal praksis og bistå institusjonene i deres arbeid med godkjenning etter uhl. § 3-5 tredje ledd. Videre fremgår det at NOKUT skal bistå institusjonene med råd i deres arbeid med godkjenningsvedtak. Selv om NOKUT her gis en mer markert rolle når det gjelder institusjonenes godkjenningsvedtak av utenlandsk høyere utdanning, må det påpekes at det er institusjonene som skal foreta den faglige vurderingen. NOKUTs samordning og rådgivningsbistand skal ikke omfatte faglige vurderinger som legges til grunn for godkjenningsvedtaket, men være av mer generell karakter.

Kapittel 7. Klage

Merknad til § 7-1. Klagenemnd:

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere forskrift § 6-1 og forskrift om godkjenning etter fagskoleloven § 10.

Merknad til § 7-2. Klagenemndas avgjørelse:

Bestemmelsene er en videreføring av tidligere forskrift § 6-2 og forskrift om godkjenning etter fagskoleloven § 11.

Kapittel 8. Sluttbestemmelser

Merknad til § 8-1. Overgangsregler:

Bestemmelsen er en videreføring av forskrift om godkjenning etter fagskoleloven § 12 og fastsetter enkelte overgangsordninger vedrørende krav til internt kvalitetssikringssystem.